

Scrisoarea din 2002 a consilierului pentru comunicare al guvernatorului BNR privind activarea unei părți din rezerva monetară de aur a României

Domnule Senator,^{*)}

Înțeleg preocuparea Dv. pentru aurul și argintul țării. România are resurse limitate și este normal să existe o grijă sporită pentru restrânsele noastre bogății.

Totodată, consider explicabil faptul că nu aveți informații exacte în legătură cu tezaurul Băncii Naționale. Decenii la rând, în societatea noastră a fost cultivat mitul metalelor prețioase. Cu deosebire, mitul aurului. Pe acest fond, aurul și argintul din tezaurul Băncii Naționale au fost învăluite în mister și supuse unui regim de totală netransparență. Nu întâmplător, după evenimentele din '89, timp de 12 ani, operațiunile cu aur și cu alte metale prețioase, cu excepția aurului monetar, au continuat să fie reglementate de un act normativ restrictiv, din 1978: Decretul 244. Abia acum a apărut o nouă lege, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2003, înlocuind legea din 1978. În economia românească, metalele prețioase vor avea efectiv circulație liberă.

Dv. ați afirmat public că Banca Națională a vândut argintul țării: în total 400 de tone. Cum această afirmație ați făcut-o și de la tribuna Senatului, Banca Națională i-a scris Președintelui Senatului, într-o încercare de a lămurii lucrurile. Într-o convorbire telefonică, Președintele Senatului și Guvernatorul BNR au convenit ca scrisoarea să vă fie adusă la cunoștință în întregime.

Realitatea este că BNR nu a recurs la o simplă vânzare, ci au avut loc acte succesive de vânzare - cumpărare. Practic, întreaga cantitate de argint din tezaurul Băncii Naționale, cântărind 614,2 tone, a fost schimbată pe aur. Conversia argint-aur a fost făcută în cinci etape, între anii 1994 și 2000, pe piața elvețiană și pe piața Londrei. A fost o afacere avantajoasă pentru România,

schimburile fiind făcute în momente în care pe piețele internaționale cererea de argint era în creștere. În rezerva internațională a României, administrată de BNR, au intrat 8,9 tone de aur, în contrapartidă la cele 614 tone de argint.

De ce a fost schimbat argintul pe aur? Din rațiuni de politică monetară și din rațiuni economice. Ar fi fost o nesăbuiță ca BNR să nu fi recurs la astfel de conversii în momente în care pe piețele internaționale au apărut conjuncturi favorabile, mai ales că stocul de argint era un activ total blocat, nefolositor țării, Băncii Naționale, industriei românești.

Mă voi referi, mai întâi, la motivele de politică monetară. Banca Națională administrează rezervele internaționale pe care le deține statul român: valutele și aurul. De mai mulți ani, aceste rezerve înregistrează recorduri istorice. Importanța lor este cardinală: reprezintă un activ ce-i conferă României mai multă credibilitate și un factor de stabilitate pe piața valutară internă. Potrivit standardelor actuale, spre deosebire de aur, argintul nu intră în calculul rezervelor internaționale. Sub acest aspect, cele 614 tone de argint din tezaurul BNR deveniseră un balast. Un balast costisitor, pentru că argintul este mult mai ușor decât aurul și, prin urmare, mai voluminos. Așa că a produs superaglomerare în spațiile de depozitare ale Băncii Naționale, urcând inutil cheltuielile de gestionare.

În privința rațiunilor economice, esențial este faptul că România nu avea ce face cu o cantitate atât de mare de argint. Cele 614 tone s-au strâns de-a lungul anilor la BNR, înainte de '89, în condițiile în care statul deținea monopolul operațiunilor cu metale prețioase. Statul era reprezentat de Banca Națională, care potrivit legii cumpăra tot argintul din producția internă, îl analiza și-l marca. Industria românească nu reușea să folosească decât o infimă parte din argintul produs în țară. Grosul producției interne umplea depozitele BNR.

De ce nu era exportat acest argint? Un timp, România a vândut în străinătate mari cantități de argint. Apoi, exportul a fost stopat din cauza unei

întâmplări nefericite. Institutul condus de Elena Ceaușescu a făcut o serie de experiențe, folosind izotopi radioactivi într-o încercare de a restrânge pierderile tehnologice la extracția de argint. Radiațiile erau slabe. Dar în lingourile de argint realizate prin această metodă s-au adunat concentrații mari de substanță radioactivă. Din nefericire, specialiștii institutului n-au sesizat pericolul. Lingourile rezultate din aceste experiențe au circulat pe piața internațională, unde s-a descoperit că sunt contaminate. În consecință, în anii '80, argintul românesc și-a pierdut statutul de liberă circulație pe plan internațional. Producția internă, însă, a depășit acest moment. Ani la rând, fiindcă nu mai putea fi exportat, argintul s-a adunat în stocuri la BNR. Desigur, Banca Națională a acumulat argint neinfestat, pentru că experiențele amintite au fost făcute doar în cadrul unei teme de cercetare, care a avut o durată limitată. Niciodată argintul contaminat cu izotopi radioactivi nu a mai fost folosit în consum.

După '89, ca urmare a demersurilor făcute de Banca Națională, argintul românesc și-a redobândit statutul de liberă circulație. A devenit astfel posibil ca Banca Națională să iasă pe piața internațională, pentru a schimba argintul pe aur. După ce, însă, argintul românesc a fost verificat cu minuțiozitate de experți internaționali, care au constatat că nu era radioactiv.

Cât privește aurul, metal prețios ce este inclus în rezerva monetară, vă rog să fiți sigur că Banca Națională îl administrează cu maximă eficiență. Gestiunea aurului este extrem de riguroasă. După '89, Banca Națională nu a vândut nici un gram de aur. România a vândut aur doar înainte de '89, când Ceaușescu făcea eforturi disperate să achite integral datoria externă. Au fost vândute, atunci, în perioada 1982-1987, peste 80 de tone de aur. În '89, Ceaușescu a încercat să refacă stocul de aur și a cumpărat 20 de tone.

România a intrat în '90 cu numai 67 de tone de aur. Banca Națională, hotărâtă să-și asigure un stoc optim, a cumpărat continuu aur. În prezent, în rezerva internațională de la BNR există 105 tone de aur, valorând peste 1

miliard de dolari.***) Așadar, cele 100 de tone de aur, la care v-ați referit, nu reprezintă aurul furat, ci aurul adunat de Banca Națională. Potrivit practicii internaționale și legii interne, o parte a acestui stoc este păstrată în străinătate, la bănci de mare prestigiu, în condiții de garanție totală, în depozite pe termen scurt, putând fi repatriat în orice moment.

De ce păstrează BNR aur în străinătate? Componentă a avuției naționale, rezerva de aur constituie un stoc neproductiv. Mai mult, sunt necesare inevitabilele cheltuieli de conservare, asigurare și gestionare a aurului monetar, rezervă ce reprezintă 3 la sută din produsul intern brut al României. Este normal să fie căutate căi de activare a rezervei de aur, ca să nu așteptăm doar să-i crească prețul pe piața internațională. Ca administrator al rezervei internaționale a țării, BNR întreprinde acțiuni de optimizare atât a avantajelor, cât și a riscurilor. O parte a rezervei de valută o păstrează în dolari, cealaltă parte în euro ori în alte valute. O parte din rezerva de aur se află în tezaurul BNR, cealaltă parte în depozite la mari bănci din străinătate. În 2001, BNR a câștigat din dobânzi pentru aur peste 5 milioane de dolari. Nu e mult, dar nici puțin. Este vorba totuși de 150 de miliarde de lei, bani folositori țării obținuți fără nici un risc.

Vă asigur, Domnule Senator, că înaintea oricărei operațiuni cu metale prețioase, fie conversii argint-aur, fie activarea aurului, Banca Națională a informat în detaliu cele două Camere ale Parlamentului, Președinția și Guvernul. Nici o operațiune nu a fost făcută în ascuns.***) Acum, în speranța că veți face publică această scrisoare, am convingerea că aurul și argintul vor începe să fie scoase de sub vălul misterului. Mai ales că noua lege, ce va intra în vigoare la 1 ianuarie 2003, desființează monopolul statului asupra metalelor prețioase.

Adrian Vasilescu

Consilier pentru comunicare
al Guvernatorului BNR

*¹) Scrisoarea i-a fost adresată senatorului Corneliu Vadim Tudor, la 17 iunie 2002, în replică la acuzațiile referitoare la aurul și argintul din rezerva BNR

**²) Astăzi, în rezerva de aur sunt 103,7 tone, valorând 3.6 miliarde de euro; diferența față de 105 tone reprezintă despăgubirile acordate celor ce li s-a confiscat abuziv aurul după 1945. De reținut că toate aceste despăgubiri au fost acordate prin hotărâri ale instanțelor judecătorești

***³) Între 1999 și 2002, BNR a trimis scrisori parlamentului, președintelui României, prim-ministrului, Ministerului de Interne, altor organisme ale statului în care au fost făcute informații pe larg privind transferurile temporare de aur la bănci din străinătate